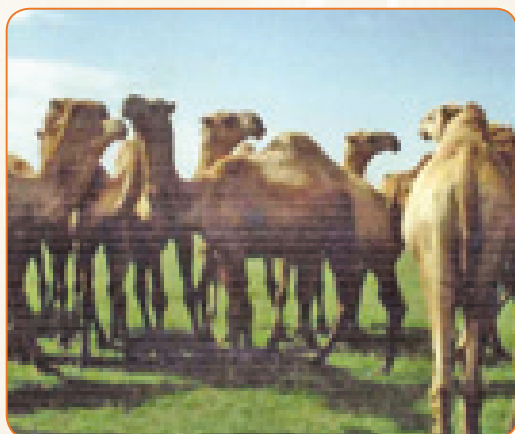

KUMBUKA

Hakikisha ngamia wa hali ya juu kwa

1. Kuepuka kuzalishana ndani kwa ndani.
2. Kutumia ngamia-dume walio na umri wa miaka 13 au chini.
3. Kuepuka kuzalisha ngamia-kike wakongwe.

Ngamia wenye afya

Kenya Agricultural Research Institute

S.L.P. 57811-00200, NAIROBI.

Simu: 254-20-4183301, Fax: 254-20-4183344

Baruapepe: resource.centre@kari.org

Tovuti: www.kari.org

Watayarishaji:

Tura I., Kuria S. G. na Walaga H.K.

Kwa maelezo zaidi, wasiliana na:

Mkuu wa Kituo,

KARI Marsabit,

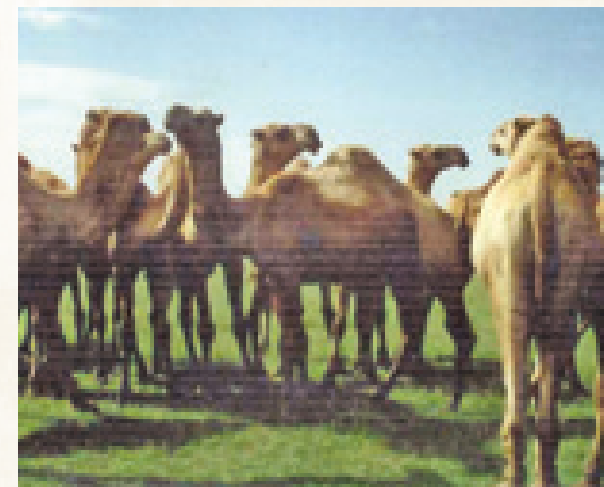
S.L.P. 147 Marsabit

Simu: 069-2040 Simu/Nukulishi: 069-2220

Vijitabu vya KARI vya taarifa, nambari / 71 /2008

Shilingi 20 za Kenya

Uzalishaji Ngamia kuongeza ndama

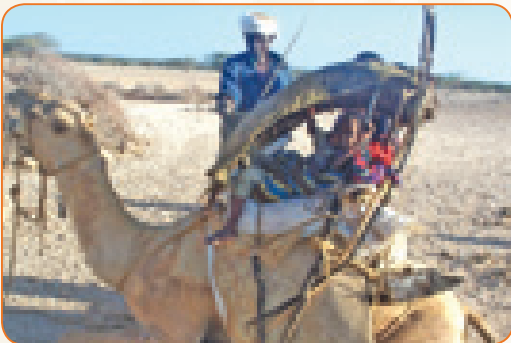
Utangulizi

Jambo la muhimu ambalo wafugaji ngamia huzingatia ni ukuaji kasi na uwezo wa maziwa. Vipenge hivi vinaweza kuwepo kwa kutia ngamia kiume nguvu za uzalishaji kwani ngamia-dume moja ana uwezo wa kuwa hudumia ngamia-kike 50 katika wakati wa uzalishaji. Mbinu kadhaa hutumiwa kuhakikisha ngamia wenye afya bora.

1. Epusha kuzalishana ndani kwa ndani

Wafugaji ngamia wengi huwaweka ngamia-dume hadi kufa kwa ajili ya uzee kwani ni mwisho kuwafunga uzazi. Kuzalishana ndani kwa ndani kunaweza kuepukwa kwa:

- Kuwaondoa ngamia wazee wanaozalishana
- Kufuga ngamia-dume wawili au zaidi.
- Kubasilishana, kuuza au kuchinga ngamia-dume wazee.
- Kuwafunga kizazi na kuwalisha wanone wawe wa kubebea.

Ngamia-dume wa kubeba virago

Kubadilisha ngamia ili kuimarisha hali

2. Tumia ngamia-dume walio na umri chini ya mi 13

Ngamia-dume walio na umri huu wana:

- Nguvu za kutembea.
- Uwezo wa kufanya kazi zaidi.
- Kurudi kwa hali ya kuzaa haraka baada ya kiangazi.
- Uhudumu kwa muda urefu zaidi katika nyakati za uzalishaji. Hii huchangia kutia ngamia-kike wengi mamba.

Ngamia-dume changa aliye na na ishara za rutting

3. Epusha kuzalisha ngamia-kike wazee

Ngamia-kike walio na watoto sita huwa na:

- Hali bora ya kimwili
- Hutoa mawiza zaidi
- Wanao hukua haraka zaidi.

Baada ya ngamia kuzaa mara ya sita, hali yake hudhoofika na hawezi kuzaa watoto vema na kwa mpangilio kama alivyokuwa awali.

Wanangamia-kike walioachiswa kuzaa